

Hang-, beszéd és nyelésterapeuta szerepe az idősellátásban

Pertet Dajana^{1,2}, Szücs Ádám Attila^{1,3,4}, Virág Andrea^{1,4,5}

¹Semmelweis Egyetem Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ

²Semmelweis Egyetem Pető András Kar

³ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2217-7935>

⁴Semmelweis Egyetem Doktori Iskola, Egészségtudományi Program

⁵ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9836-327X>

Kulcsszavak: nyelésterápia, beszédterápia, evés, táplálás, dysphagia

Az evés élménye egész életünkben központi szerepet tölt be: az alapvető létfenntartó funkció mellett társas, kulturális és pszichológiai jelentősége is kiemelkedő. A nyelés folyamatát többnyire természetesnek, automatikusnak tekintjük, egészen addig, amíg ez a rendkívül összetett, életfontosságú mechanizmus zavart nem szenved.

Az idősödés során bekövetkező fiziológiai változások kedvezőtlenül hathatnak a nyelés különböző fázisaira. E tényezők felismerése alapvető fontosságú annak érdekében, hogy el tudjuk különíteni az életkorral járó, élettani változásokat a kóros nyelészavartól.

A geriátriai betegek esetében további tényezők – például a multimorbiditás, a polifarmácia, a szarkopénia és a kognitív hanyatlás – szintén meghatározó szerepet játszanak a nyelészavar kialakulásában és fennállásában. Az oropharyngealis dysphagia kifejezetten gyakori, ugyanakkor gyakran aluldiagnosztizált állapot ebben a populációban. Kezeletlen esetben az aspirációs pneumonia, a malnutríció és a dehidratáció kockázatát növeli, meghosszabbítja a kórházi tartózkodást, és jelentős mértékben rontja az életminőséget. A hang-, beszéd- és nyelésterapeuták ezért kulcsszerepet töltenek be a korai felismerésben és az ellátásban.

Módszer

Az előadás alapját nemzetközi szakirodalmi ajánlások és irányelvek adják, amelyeket saját klinikai tapasztalatok egészítenek ki. Az elemzés célja, hogy átfogó képet nyújtson a hang-, beszéd- és nyelésterapeuta szerepéről a geriátriai betegek dysphagia-ellátásában.

Eredmények

A dysphagia kezelése a beteg állapotától és szükségleteitől függően a kompenzáció, a rehabilitáció és a prevenció irányába mozdulhat el. A kutatások és a klinikai tapasztalatok is alátámasztják, hogy nem egyetlen beavatkozás hoz eredményt, hanem többféle módszer kombinált

alkalmazása. A terápiás munka mellett nagy hangsúlyt kell fektetni az ápolószemélyzet, a hozzátartozók és a betegek oktatására is, hiszen a mindennapi ellátás során az ő együttműködésük alapvető feltétele a biztonságos és hatékony táplálkozásnak.

Következtetések

A dysphagia ellátása geriátriai betegek körében komplex, multidiszciplináris szemléletet igényel. A hang-, beszéd- és nyelésterapeuta ebben a folyamatban kulcsszereplő: feladatai közé tartozik a szűrés, a diagnosztikai folyamat támogatása, a személyre szabott terápiás beavatkozások megvalósítása, a prevenció, valamint a betegek és környezetük edukációja. A nemzetközi irányelvekre és szakirodalomra épülő, strukturált ellátási folyamat hosszú távon hozzájárulhat a szövődmények csökkentéséhez, a betegbiztonság növeléséhez és az életminőség javításához.